

«Минушина»

Популярні видання / історична белетристика
 Videiko M. Ukraine from Trypillia to Rus. – К. : Кгіон. – 528 с.

Дослідження / документи

Україна : антологія пам'яток державотворення Х–ХХ ст. : дорога до себе : у 10 т. – К. : Вид-во С. Павличко «Основи».

Т. 1. Києворуська держава: суспільно-політична і художня спадщина доби Середньовіччя (Х–ХІІІ ст.). – 438 с.

Т. 2. Ренесанс ідеї української державності (ХІV–ХVІ ст.). – 614 с.

Т. 3. Битва за Козацьку державу (ХVІ–ХVІІ ст.). – 495 с.

Т. 4. Спроби реалізації Козацької держави (ХVІІІ ст.). – 525 с.

Т. 5. Романтики національного відродження (1800–1863 роки). – 733 с.

Т. 6. Змагання за українську ідею (від 60-х років до кінця ХІХ ст.). – 510 с.

Т. 7. Відродження української державності. – 703 с.

Т. 8. Розстріляне відродження України (1920–1930). – 773 с.

Т. 9. Час випробувань. Консолідація національно-патріотичних сил (1939 рік – початок 80-х років ХХ ст.). – 726 с.

Т. 10. Відродження й утвердження української державності (1987–2005). – 670 с.

Біографії / мемуари

Гетьман : [нариси до біографії гетьмана Мазепи та до укр. і зарубіж. мазепіани : у 2 т.] : наук.-попул. вид. – К. : Темпора.

Т. 1. Шляхи. – 272 с.

Т. 2. Осмислення. – 368 с.

«Обрії»

Науково-популярна література / публіцистика

Кнотц К. Секс, якого не знаєте : для подружніх пар, які люблять Бога. – Львів : Свічадо. – 222 с.

Спеціальна література

Туманов І. М. Рисунок, живопис, скульптура : теорет.-методол. основи комплекс. навчання. – Львів : Аверс. – 496 с.

Енциклопедичні та довідкові видання

Рух опору в Україні : 1960-1990 : енциклопед. довід. – К. : Смолоскип. – 802 с.

«Дитяче свято»

Твори для дошкільнят і молодших школярів
 Дерманський С. Чудове Чудовисько в Країні Жаховиськ. – К. : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА. – 287 с.

Твори для середніх і старших школярів
 Рутківський В. Джури і підводний човен. – К. : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА. – 399 с.

Розвиваюча та пізнавальна література

Океанологія. Правдивий звіт про подорож на «НаUTILУСІ». – К. : Махаон-Україна. – 14 с.

«Візитівка»

Мистецтво

Сусак В. Українські митці Парижа, 1900–1939. – К. : Родовид. – 408 с.

Етнологія / етнографія / фольклор / соціологія

Опішнянська мальована миска другої половини ХІХ – початку ХХ століття (у зібранні Російського етнографічного музею в Санкт-Петербурзі). – Опішне : Укр. Народознавство. – 632 с.

Краєзнавча і туристична література

Покуття. – Львів : Манускрипт. – 456 с.

* * *

Краща книжкова серія року:

«Приватна колекція» (Львів, «Піраміда»), як і за підсумками 2009 р. – 9 книжок.

* * *

За видавничий імідж року відзначено київські видавництва: «Темпора», «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», «Дух і Літера», «Смолоскип», «Критика», «Грані-Т»; «Піраміда» (Львів).

Ю. Ворона, головний бібліотекар Державного закладу «Національна парламентська бібліотека України»

КНИГОЮ РОКУ БІ-БІ-СІ–2010

НАЗВАНО РОМАН СЕРГІЯ ЖАДАНА «ВОРОШИЛОВГРАД»

ПРЕМІЮ в еквіваленті 1 000 фунтів стерлінгів вручив українському письменнику С. Жадану за роман «Ворошиловград» [1] Надзвичайний та Повноважний Посол Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії в Україні пан Лі Тернер. Цю відзнаку літератор отримав уже вдруге.

До участі в конкурсі допускалися нові книги прози, написані українською мовою і видані між вереснем 2009 та вереснем 2010 року.

Експертами Бі-Бі-Сі цього року стали професор НаУКМА Віра Агеева, журналіст і депутат Ольга Ге-

расим'юк, телеведучий Андрій Куликов, журналіст «Української правди» Ірина Славинська та адміністратор премії, продюсер Бі-Бі-Сі Світлана Пиркало.

Як сказав Андрій Куликов: «Премія Книга року Бі-Бі-Сі робить велику справу, привертаючи увагу українців до літератури сучасної. Вона підтримує в мені віру не тільки в літературу, але й в українську книговидавничу справу!»

Експерт Бі-Бі-Сі Віра Агеева: «Роман Сергія Жадана «Ворошиловград» – про молоду людину, яку обставини виштовхують з узвичаєного щодення: треба по-

вертатися до рідного міста, бо раптом безслідно зник брат, а на його бізнес претендують якісь невідомі. Це повернення стало для героя Жадана ностальгічною подорожжю в дитинство. І якраз спогади породжують відчуття зрідненості і з містом, і з людьми, які потребують допомоги та захисту, але й самі готові прийти на допомогу, коли тобі без неї не обійтися. «Ми змушені рятувати тих, хто нам близький, не відчуваючи іноді, як змінюються обставини і як нас самих починають рятувати близькі нам люди». Одна з героїнь вважає, що десь з цього і починається любов. У цій фразі, може, ключ до всього роману, жорстокого, іронічного й сумовито-просвітленого».

Експерт Бі-Бі-Сі Ольга Герасим'юк: «Я читаю Жадана й не плачу, а щось таке... Як у нього правильно написано, всі ми хотіли стати пілотами. Більшість із нас стали лузерами. І все ж деякі з нас, скидаючись на танкістів, чий танк згорів, але бажання воювати лишилося, по щастю чи біди звальюються назад у свої діри, і там таки розуміють, що й нині ми не ми – як не знайдемо свої сліди на зачовганій платформі свого минулого й не залишимося там усією своєю потрьопаною душею, до якої дійшло: любити навчилася оце тут».

Експерт Бі-Бі-Сі Андрій Куликов: «Книга Жадана – це рух по висхідній, це найрізноманітніші персонажі, це автобуси і авіація. Це будні, які завжди з тобою. Це сполох невидимого дзвону над долинами української Йокнапатофи. Я дуже чекаю на те, коли цей конкретний Карлсон прилетить знову до всіх своїх уявних товаришів по іграх».

Експерт Бі-Бі-Сі Ірина Славінська: «Прекрасний роман із усіма можливими чеснотами: сюжет, голос оповідача, вдале місце дії. Мені особисто після прочитання захотілося поїхати в гості до родичів у Харківську область. Безперечним новаторством Жадана є те, що він примудрився написати трендовий, але «не поморочений» текст про пошуки генетичної пам'яті. Ще ніколи Жадан не був таким Жаданом».

Серед інших книг-фіналістів названо такі:

Юрій Винничук «Груші в тісті» [2].

У книжці зібрано оповідки, вже почасти відомі з окремих публікацій, але тепер вони складаються у більш-менш цілісний – принаймні хронологічно – сюжет. Львівський колорит всіх цих кав'ярняних посиденьок, веселих – не завжди безневинних! – розіграшів, літературних візій і фантазій захоплює сам по собі. Попри наскрізну настанову на гру з читачем, ця книжка перекоує в тому, що усвідомлення своєї національної й культурної ідентичності дає змогу зберегти себе у найбезнадійніших тарапатах та випробуваннях.

Роман Оксани Забужко «Музей покинутих секретів» [3].

Новий роман письменниці вже встигли назвати й історичним епосом, і родинною сагою, і романтичною історією кохання... Всі згадані визначення так чи так підсвічують шереху вигадливо вибудованих залів «Музею покинутих секретів», але жодне не дає хоч скільки-небудь повного уявлення про твір.

Коли це й епос, то йому бракує обов'язкової для класичних епосів зрівноважено-спокійної авторської дистанційованості від того, що вже стало історією, на завжди усталилося, застигло перед зором спостерігача. Це таки справді роман про Час, але про Час, якому не вдається стати історією.

Сюжет одразу ж «підключає» до себе родинні спогади. Наші батьки чи дідуся, котрі в 1940-ві могли вою-

вати під різними прапорами, щось-таки нам розказували. В наших родинних альбомах зацілилися фотографії, з яких можна про щось дізнатися чи здогадатися. І уривки особистих спогадів складаються в якусь цілість саме в силовому полі «Музею покинутих секретів», якась бабуся розповідь виявляється безпосередньо причетною до великої історії. Зрозуміти, проаналізувати, чимось гордитися, а за щось уміти простити – тільки так можна здобути на повноцінну національну історію.

Роман Анатолія Дністрового «Дрозоділа над томом Канта» [4].

Автор примудрився підняти абсолютно новий пласт українського буття та втілити його в літературній формі. Це – українське університетське життя – кафедри, студенти, конференції, беззмстовний і безпощадний ВАК, читання улюблених філософів і т. д. Парадокс міститься в грі бінарними опозиціями повного та порожнього. Життя, читання, наукова діяльність кохання, дружба – це все пусте чи повне? На перший, надто крупний план виступає влаштована побутова реальність середнього класу з вищою освітою. За нею – усвідомлення екзистенційної пустки.

Цілковитим новаторством є образ «дрозоділа» – істоти, котра рухається за траєкторією, що її неможливо обчислити. Тут можна говорити про дуже глибоке символічне наповнення...

Роман Володимира Лиса «Століття Якова» [5].

Читаючи цей твір, не можна позбутися згадки про два інші романи, які колись дуже вразили – «Сто років самотності» і «Осінь патріарха». Згадка, звісно, за назвами і за Біблійною роллю Якова як патріарха. Твори Габріеля Гарсія Маркеса відносять до магічного реалізму, роман Володимира Лиса – реалізм найреалістичніший в усьому: від докладних описів побуту в українському селі до вельми ошадливого (і тому дуже влучного) вживання місцевої говірки. Володимиру Лису немає потреби вдаватися до засобів «химерної літератури»: українська історія, яку автор подає через образ Якова, химерна достоту як українське сьогодення.

Попередніми переможцями премії «Книга року Бі-Бі-Сі» стали:

2009. Іздрик «Таке».

2008. Люко Дашвар «Молоко з кров'ю».

2007. Володимир Діброва «Андріївський узвіз».

2006. Сергій Жадан «Капітал».

2005. Юрій Винничук «Весняні ігри в осінніх садах».

У рамках премії «Книга року Бі-Бі-Сі» проходить і конкурс читацьких рецензій. Його переможцем став Давид Ліфшиць із Харкова за рецензію «Роман філософа» на книгу Оксани Забужко «Музей покинутих секретів».

Список літератури

1. Жадан С. Ворошиловград / С. Жадан. – Х. : Фоліо, 2010. – 442 с.
2. Винничук Ю. Груші в тісті / Ю. Винничук. – Львів : Піраміда, 2010. – 288 с.
3. Забужко О. Музей покинутих секретів / О. Забужко. – К. : Факт, 2009. – 832 с.
4. Дністровий А. Дрозоділа над томом Канта / А. Дністровий. – Львів: Піраміда, 2010. – 148 с.
5. Лис В. Століття Якова / В. Лис. – Х. : Клуб сімейн. дозвілля, 2010. – 240 с.

Підготовлено за матеріалами BBC Ukrainian
Режими доступу: http://www.bbc.co.uk/ukrainian/entertainment/2010/11/101126_book_top_5_sp.shtml
http://www.bbc.co.uk/ukrainian/news/2010/12/101210_book_winner_it.shtml?print=1